

§ 7

Utvärdering gymnasierregionen

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens utvärdering om gemensam gymnasierregion.
2. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens utvärdering om gemensam gymnasierregion till kommunstyrelsen.
3. Att därutöver tillägga:
Större utbildningspolitiska reformer bör kontinuerligt följas upp och utvärderas. Majoriteten uppdrog därför i Stockholms stads budget för 2015 till utbildningsnämnden att analysera den gemensamma gymnasierregionens påverkan på Stockholms elever och gymnasieskolor.

Rapporten visar att gymnasierregionen har en rad effekter för elever som bor i Stockholm och för Stockholm som huvudman. Eleverna påverkas bland annat genom att deras tillgång till stadens kommunala gymnasieskolor begränsas. Särskilt gäller detta elever med ett meritvärde mellan 200 och 310. Samtidigt innebär gymnasierregionen att Stockholms elever har ökad tillgång till kommunala gymnasieskolor i andra kommuner och att konkurrensen minskar på vissa fristående gymnasieskolor, då elever från andra kommuner söker sig till Stockholms kommunala gymnasieskolor istället för till dessa fristående aktörer. För staden innebär samverkan inom gymnasierregionen bland annat att behovet av utbildningsplatser ökar. Detta sker samtidigt som Stockholm växer vilket leder till än större lokalkostnader för staden.

Majoriteten ser ett behov av att fortsätta följa gymnasierregionens utveckling för att säkerställa att fler av Stockholms elever ska komma in på sitt förstahandsval samtidigt som samverkan inom regionen utvecklas. Stockholm ska satsa offensivt på att bygga ut den kommunala gymnasiekapaciteten utifrån en samlad långsiktig strategi så att fler av Stockholms elever får tillgång till en utbildning som de ser som attraktiv. I framtiden krävs en ökad grad av aktiv och samordnad utbudsplanering samt finansieringslösningar som gör att Stockholm inte tar på sig kostnader som andra kommuner ska bära själva.

Ärendet

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 9 december 2015, dnr 3.4.2-10587/2015.

I Stockholms stads budget för 2015 fick utbildningsnämnden uppdrag att utvärdera den gemensamma gymnasierregionen med hänsyn till faktorerna utbudsplanering, hur prislistan fungerar,

framtida behov av gymnasieplatser samt kostnader för lokaler och tomma platser.

Förvaltningen överlämnar en utvärderingsrapport där slutsatserna dras utifrån följande perspektiv som i sin tur utgår från ovanstående uppdragsbeskrivning:

- Elevernas valfrihet
- Stockholm som huvudman (skolägare)
- Stockholm som hemkommun med ansvar för elever folkbokförda i Stockholm
- Skolsegregation
- Utbudsplanering i ett regionalt samhällsperspektiv

Även om bedömningen är svår och osäker så är det en slutsats att förändringar i samverkansavtalet skulle få begränsade effekter på de flesta elevers reella valfrihet och på skolsegregationen. De elever som skulle få en i huvudsak förbättrad reell valfrihet är stockholmare med relativt höga meritvärden (ca 250 – 310) som skulle få större möjlighet att antas på de populäraste Stockholms skolorna. De skulle dock få en mindre reell valfrihet till de populäraste fristående skolorna. Även Stockholms elever med lite lägre meritvärden (ca 200 – 250) skulle få ökad reell valfrihet i förhållande till kommunala skolor i Stockholm. De som skulle få en minskad reell valfrihet är elever från andra kommuner med höga meritvärden och stockholmare som i första hand vill gå i andra kommuners skolor. Det är också troligt att elever som vill gå i populära fristående skolor får en minskad reell valfrihet, eftersom en effekt av begränsning i samverkansavtalet mycket väl kan bli högre antagningspoäng på dessa.

Denna utredning visar att valfriheten i sin nuvarande mycket långtgående utsträckning uppfattas som självklar av eleverna. Om inskränkningar görs i valfriheten kommer de troligen att uppfattas som kontroversiella av eleverna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av gymnasieavdelningen i samråd med avdelningen för utveckling och samordning och avdelningen för ekonomi och styrning.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens utvärdering om gemensam gymnasierregion.
2. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens utvärdering om gemensam gymnasierregion till kommunstyrelsen.

Yrkande

Ordföranden Olle Burell (S) och ledamoten Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP) och tjänstgörande ersättaren Freddy Grip (V) framlade ett eget föreslag till beslut och yrkade bifall till detta.

Vice ordföranden Lotta Edholm (L) och ledamoten Cecilia Brinck (M) yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med gemensamma yrkandet från (S), (MP) och (V).

Reservation

Cecilia Brinck m.fl. (M) och Lotta Edholm (L) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Cecilia Brinck m.fl. (M) och Lotta Edholm m.fl. (L) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Med de uttalanden som gjorts kring föreliggande rapport förstår vi att den rödgrönrosa majoriteten inte utesluter att försäkra för elever från andra kommuner att börja på vissa gymnasieprogram i Stockholm, eller för stockholmselever att söka till gymnasieskolor i länet. Den valfrihet som de flesta gymnasieelever uppskattar är därmed hotad.

Gymnasieregionen innebär att kommunerna i samverkansområdet tillsammans möjliggör för de elever som ska börja på gymnasiet att ansöka fritt över hela regionen. Om det är någon slutsats man kan dra av utredningen så är det att valfriheten i allt väsentligt varit gynnsam samt att den är och har varit mycket uppskattad bland eleverna i såväl staden som i hela länet. Intervjuad i Dagens Nyheter om denna fråga svarar en elev som bor i Nacka kommun, men som går på en skola i Stockholms stad, att ”det här var verkligen min chans”.

Valfriheten har öppnat dörrar att kunna förverkliga sina drömmar oberoende av bostadsort. Den här friheten är uppskattad av eleverna. Den bidrar också till att den som anstränger sig också får lön för mödan och kan påverka var man får gå.

Att försäkra valfriheten är inte rätt väg att gå. Utbildningsnämnden måste istället fokusera på de utmaningar som gymnasieskolan står inför och där behovet av skolbyggnad är centralt. Istället för att ta bort efterfrågan måste Stockholm nu bygga ut gymnasieskolan. Tyvärr har Socialdemokraterna sänkt ambitionerna i skolbyggandet jämfört

med Alliansens planeringsbana i budget 2014. Det är mycket oroande.

Likaledes måste arbetet inriktas på att finna lösningar för hur utbudet av utbildningar med lägre söktryck, men där behovet från arbetsmarknaden är mycket stort, kan samordnas och värnas över samverkansområdet för att behålla sin attraktivitet och kunna utöka den.

Gymnasieregionen är ett exempel på att det genom samarbete går att öka friheten för människor oberoende av var man bor. Det ska vi värna och utveckla snarare än att ta ett kliv tillbaka. Vi vill redan nu göra det klart att vi inte kommer acceptera några förslag som innebär att elevernas valfrihet kringskärs.

Ersättaryttrande

John Kåberg (C) och Christian Carlsson (KD) instämde i reservationen från Moderaterna och Liberalerna. Därutöver hänvisade John Kåberg (C) och Christian Carlsson (KD) till det särskilda uttalande gemensamt från Moderaterna och Liberalerna.